

Во согласност со член 94 од Законот за високото образование („Службен весник на Република Северна Македонија“ број 82/18 и 178/21), Директорот на Институтот за општествени и хуманистички науки – Скопје, на ден 23.12 2022 година донесе

ЕТИЧКИ КОДЕКС

на Институтот за општествени и хуманистички науки – Скопје

Општи одредби

Етичкиот кодекс на Институтот за општествени и хуманистички науки – Скопје има за цел да ги приближи моралните начела до академската заедница, вработените, ангажираните лица и студентите на Институтот, според кои ќе се водат во нивниот професионален живот и кои ќе им помогнат во секојдневното одлучување.

Етички кодекс се однесува на сите членови на академската заедница и вработени (наставнички, соработнички, истражувачки, административен, технички кадар и студентите) во професионалното и јавното делување.

Етичкото однесување треба да произлегува од личната посветеност на етичките принципи и од желбата секогаш да се настапува со морален интегритет. Ваквиот однос ќе придонесе за поголема хуманост и правичност во работата и поставување на високо морална работна култура.

Член 1

Целта на Етичкиот кодекс на Институтот е зачувување на достоинството на професијата, зачувување на достоинството, угледот и интегритетот на личноста, како и зачувување на угледот и интегритетот на Институтот. Целта се остварува со почитување на основните етички начела од страна на лицата утврдени со овој Етички кодекс.

Член 2

Улогата и задачите на членовите на академската заедница се создавање, заштита и пренесување на знаењата за обезбедување на социјална и економска благосостојба и напредок на општеството, подготвување на студентите за занимања во кои е потребна примена на научни и стручни знаења.

Член 3

Основните етички начела на Институтот се:

- Интегритет

Однесувањето на образовните чинители е во согласност со збир на позитивни морални и етички принципи и стандарди, засновани на основни вредности.

- Искреност

Сите актери во Институтот треба систематски да избегнуваат каква било форма на мамење, лажење, измама, кражба, изнуда или други нечесни однесувања.

- Транспарентност

Принципот поставува услов за отворено објавување на информации за Институтот и сите актери во Институтот како поединци.

- Почит кон другите

Сите актери во Институтот мора да покажат почит кон достоинството и кон физичкиот и психичкиот интегритет на сите страни, ги препознаваат општите права и да ја зачуваат својата приватност, приватноста на другите и да бидат заштитени од физичко и вербално насилство.

- Доверба

Сите актери во Институтот можат да имаат цврста верба во веродостојноста на едни со други да бидат искрени, вистинити и да дејствуваат со интегритет.

- **Одговорност**

Сите актери во Институтот се сметаат за одговорни за правилно извршување на нивните овластувања.

- **Правичност**

Сите актери во Институтот мора да се однесуваат кон другите со непристрасност, ослободени од дискриминација или нечесност.

Член 4

Во науката и истражувањето се следат етичките норми на развивање на научните сознанија; на почитување на статусот на истражувачкиот предмет и област; на автентичност и оригиналност на сознанијата, на поврзување во истражувањето со другите истражувачки и научни институции во земјата и во светот, на достапност на сознанијата за сите заинтересирани, пред се за научната јавност. Институтот преку својата работа делува со увиди и препораки во поглед на етичките норми и новите технологии.

Член 5

Членовите на Институтот не смеат да бараат подароци, да поттикнуваат давање на подароци ниту да примаат било какви подароци, било за себе или за трети лица, за кои постои разумна претпоставка дека директно или индиректно ќе влијаат на нивната објективност, исполнувањето на професионалните обврски и почитувањето на професионалните права и должности.

Член 6

Сите членови на академската заедница имаат обврска да пријават секаков обид за корупција.

Член 7

Членовите на Институтот се должни да избегнуваат судири на интереси што може да се предизвикани од семејни односи, блиски пријателства, интимни врски, антагонизми, и слично.

Член 8

Членовите на академската заедница кои поради својата позиција на Институтот располагаат со доверливи податоци треба да ја заштитат тајноста на тие податоци.

Член 9

Членовите на Институтот имаат право и должност континуирано да се усовршуваат и да инсистираат на подобрување на квалитетот и нивото на сопственото знаење и стручност во рамките на избраната област.

Член 10

Оцената на успешноста при реализацијата на професионалните обврски и професионалната компетентност на кој било член на Институтот треба да биде објективна и непристрасна, и да се заснова на претходно дефинирани и транспарентни критериуми. Секоја форма на директна или индиректна дискриминација во процесот на проценка на условите за професионално напредување и во самиот процес на напредување се смета за не допуштена.

Институтот треба на сите членови да им обезбеди еднакви услови за напредување и да создаде услови за подмладување на научната, уметничката и наставната заедница.

Член 11

Свесен за својата општествена одговорност, Институтот ги охрабрува своите членовите на јавно настапување и слобода на изразување, што вклучува настапи пред публика, електронски и други медиуми, изразување на своите стручни и научни ставови во весници,

книги и списанија, а и со други форми на дејствување во корист на заедницата, почитувајќи ги основните начела на овој Етички кодекс.

Членовите на Институтот со повисоко академско звање или професионален статус не смеат да забрануваат или ограничуваат лични јавни настапи на членови на заедницата со пониско академско звање или професионален статус, ниту како било да го условуваат таквиот настап.

Член 12

Наставничкиот и соработничкиот кадар се должни да го почитуваат достоинството на студентите и не смеат да прават разлики врз основа на раса, боја, вера, пол, род, сексуална ориентација, етничка припадност, брачна состојба, политичко или верско убедување, семејно или социјално потекло.

Член 13

Членовите на Институтот треба да негуваат колегијален однос, заснован на меѓусебно почитување и разбирање, водејќи сметка за заедничките академски вредности.

Член 14

Во наставно-научната работа, јавното дејствување и во меѓусебните односи, членовите на академската заедница се должни да негуваат култура на аргументиран дијалог.

Член 15

Вработените во Институтот се должни да ги чуваат интегритетот и достоинството на институцијата и своите работни задачи да ги извршуваат одговорно, совесно, чесно и посветено.

Член 16

Средствата на Институтот, како: опрема, материјали, софтвер, хардвер, интелектуална и вкупна сопственост и имот на Институтот, претставуваат вредни ресурси кои се во

сопственост или се лиценцирани, или на друг начин му припаѓаат на Институтот и треба да се употребуваат единствено за цели на Институтот.

Заштитата на оваа сопственост од загуба, штета или кражба е обврска на сите вработени. Ниту едно лице не смее да ги употребува средствата или имотот за лични потреби и лична корист, ниту да ги отуѓува, продава или тргува со средствата или имотот без соодветно одобрување.

Член 17

Заради заштита на здравјето на вработените и на студентите и заштита на квалитетот на воздухот во работните простории, во просториите на Институтот е забрането пушење.

Член 18

Од студентите на Институтот се очекува да се однесуваат како одговорни членови на академската заедница, почитувајќи ги законите на Република Северна Македонија и прописите на Институтот, основните човекови права, интегритетот и достоинството на другите поединци, академската слобода, рамноправност и праведност, т.е. совесно и професионално да ги исполнува своите обврски.

Член 19

Создавање ситуација во која другите студенти ќе бидат неправилно спречени за академските добра или во која студентите создаваат непочитување на академските предности пред другите студенти претставува повреда на овој Етички кодекс.

Тоа вклучува:

- изработка, искривување, печатење, копирање, репродукција, изменување, преместување или уништување на кој било акт на Институтот со намерна лага, дезинформација или оневозможување на информацијата на други поединци;
- преместување, криење или намерно скратување на книги или друг библиотечки материјал, поточно оној што е поврзан со задолжителната литература;

- навлегување во работата на други студенти со намера за попречување на резултатите од нивната работа.
- Секоја форма на плагијаторски работи и идеи се смета за повреда на етичкиот кодекс.

Член 20

За целите на овој Етички кодекс, вознемирувањето се смета како непримерно однесување спрема другите кои го повредуваат нивното посебно достоинство, пречи на извршување на работните задачи или намалување на квалитетот на животот на поединците.

За вознемирување се смета секоја постапка која се карактеризира со отсуство на пристап од друга страна, која создава или придонесува создавање непријатни и непријателски работна средина и образовни околности, со кои се заплашува, навредува или понижува другото лице. Не се дозволени непристојни зборови, навреди, вербално, психичко, физичко сексуално и/или електронско (сабјер насилство) вознемирување.

Член 21

Внесување на оружје и ладно оружје, експлозивни направи, опасни хемикалии и други опасни направи и супстанции се смета за повреда на овој Кодекс. Отстапка од наведеното може да биде направена само по одобрение на овластените лица на Институтот.

Член 22

Пријавите за повреди на Етичкиот кодекс ги решава Наставно научниот совет на Институтот. Советот може и без пријава, самоиницијативно да покрене постапка за повреда на Етичкиот кодекс. Во постапката учествува и сторителот против кого е поднесена пријавата. Ако Советот утврди непостоење на повреда на некое од начелата на овој Етички кодекс, со решение ја одбива пријавата како неоснована.

Мерките за повреда на одредбите од овој Етички кодекс за студентите, ги изрекува наставно-научниот совет. Јавната опомена се објавува на седница на наставно-научен совет.

Член 23

Овој Етички кодекс влегува во сила на денот на неговото објавувањето.

 Директор на Институтот
за општествени и хуманистички науки – Скопје
Проф. д-р Катерина Колозова